

2. FEJEZET

A gyülekezeti összejövetel újrafogalmazása

Egyes intézményeket annyira hagytak előregedni és tiszteletreméltóvá válni, hogy a felszámolásuk pusztá gondolata is hallatlan szentségtörés.

- F.F. Bruce

A református teológiának egyedül arra volt gondja, hogy igazolja a szervezett egyház újjáépítését az alapjai megrázása nélkül.

- John Howard Yoder

A keresztények között közhelynek számít „gyülekezetbe járásról” beszélni. Ezalatt egy vallási (gyülekezeti) istentiszteleten való részvételt értenek.

Érdekes módon, sem a „gyülekezetbe járás”, sem az „istentiszteleti” összejövetel nem jelenik meg sehol az Újszövetségben. Mindkét fogalom jóval az apostolok halála után született. Ennek egyszerű az oka: a korai keresztényeknek nem is voltak ilyen fogalmaik. A gyülekezetet nem valami helynek tekintették, ahová járni kell, az összejöveteleket pedig nem „istentiszteletnek” tartották.

Ha azzal a szándékkal olvassuk az Újszövetséget, hogy megértsük, hogyan gyülekeztek össze a korai keresztények, akkor egyértelművé válik, hogy négy fő összejöveteli formájuk létezett:

- **Apostoli összejövetelek.** Ezek olyan különleges összejövetelek voltak, ahol apostoli munkások prédikáltak az interaktív hallgatóságnak. A céljuk ilyenkor vagy az volt, hogy új gyülekezetet plántáljanak, vagy az, hogy egy már meglévőt erősítsenek. A tizenkét apostol tartott ilyen összejöveteleket a jeruzsálemi templom udvarán, az ottani gyülekezet születése idején (ApCsel 5:40-42). Pál ugyanilyen összejöveteleket tartott Tirannosz csarnokában, amikor Efézusban plántálta a gyülekezetet (ApCsel 19:9-10; 20:27, 31). Az apostoli összejövetelnek két fő jellemzője van. Az egyik, hogy a szolgálat túlnyomó részét egy apostoli munkás végzi; a másik, hogy az ilyen összejövetel sorozatok egy idő után véget érnek. Ezek időszakos összejövetelek hosszú távú céllal: hogy felkészítsék a helyi hívők csoportját arra, hogy Jézus Krisztus (mint Fej) vezetősége alatt működjenek anélkül, hogy egy ember lenne a „fej”-ük (Ef 4:11-16; 1Kor 14:26). Ebből adódóan, az apostolok végül mindig magukra hagyják a gyülekezetet.¹
- **Evangelizációs összejövetelek.** Az első században az evangelizáció általában a gyülekezet rendszeres összejövetelein kívül történt. Az apostolok olyan helyeken hirdették az evangéliumot, ahol sok hitetlen ember fordult meg. A zsinagóga (a zsidók számára) és a piac (a pogányok számára) a kedvenc helyeik közé tartoztak az evangélium hirdetéséhez (ApCsel 14:1; 17:1-33; 18:4,19). Az evangelizációs összejövetelek arra szolgáltak, hogy új gyülekezetet plántáljanak, vagy egy meglévőnek növeljék a létszámát. Ezeket az összejöveteleket „időszakosan” tartották, nem voltak a gyülekezeti élet szerves elemei. Filep samáriai útja is példa az ilyen összejövetelekre (ApCsel 8:5-től).
- **Döntéshozatali összejövetelek.** Néha azért volt szükséges összejövetelt tartani, hogy a gyülekezet meghozzon egy fontos döntést. Az ApCsel 15-ben olvasható összejövetel is ilyen volt Jeruzsálemben. Ennek az összejövetelnek az volt a fő jellemzője, hogy mindenki részt vett a döntéshozatalban, az apostolok és a vének pedig hasznos szerepet tölthettek be. (A részleteket lásd a 10. fejezetben.)

- **Gyülekezeti összejövetelek.** Ezek voltak a gyülekezet rendszeres összejövetelei. Ezek lennének a mi vasárnapi „istentiszteleteink” első századi megfelelői, noha a kettő radikálisan eltér egymástól.

Az első század gyülekezeti összejövetelek elsősorban a *hívők* összejövetelei voltak. Az 1Korinthus 11-14 szöveggörnyezete egyértelműen mutatja be ezt. Igaz, hogy néha hitetlenek is jelen voltak, mégsem ők álltak az összejövetel középpontjában. (Az 1Korinthus 14:23-25-ben Pál futólag említi a hitetlenek jelenlétét az egybegyűlés alkalmával.)

A mai gyakorlattal ellentétben, ez nem olyan összejövetel volt, ahol a pásztor elmondott egy prédikációt, a többiek pedig passzívan hallgatták. A prédikáció-központú, a szószékről a széksorok felé irányuló, nézőközönség-stílusú „istentisztelet” fogalma ismeretlen volt a korai keresztények között.

Kölcsönös építés

Ma a heti „istentiszteletek” menete a dicsőítésből, egy prédikáció meghallgatásából és esetenként evangelizálásból épül fel. Az első század gyülekezetében viszont teljesen más volt az összejövetel fő célja. Ez a cél a *kölcsönös építés* volt. Figyeljük meg a következő igeszakaszokat:

Hogy van hát atyámfiai? Mikor egybegyűltök, mindeniteknek van zsoltára, tanítása, nyelve, kijelentése, magyarázata. Mindenek épülésre legyenek. (1 Kor 14:26)²

És vizsgáljuk egymást avégett, hogy ki-ki a másikat szeretetre és nemes tettekre ingerelje, amellet ne hagyjuk abba a nála való összegyülekezésünket, mint ez némelyeknek szokásuk, hanem bátorítsuk egymást, és pedig annál inkább, minél gyorsabban látjátok közeledni azt a napot. (Zsid 10:24-25, Csia)

A Szentírásban élénk táruuló rendszeres gyülekezeti összejövetelek *minden tag* számára lehetővé tették a részvételt Krisztus testének a felépítésében (Ef 4:16). Nem volt olyan vezető, aki kiemelkedett volna a többiek közül, vagy központi szerepet játszott volna.

A mai gyakorlattal ellentétben nem mindig ugyanaz az ember végezte a tanítást hétről hétre a gyülekezet összejövetelén, hanem minden egyes tagnak joga, kiváltsága és kötelessége is volt, hogy szolgáljon, amikor összegyülekeznek. A kölcsönös buzdítás fémjelezte ezeket az összejöveteleket, amelyeknek a „mindegyikötök” szolgálata volt az egyik jellemző tulajdonsága.

Emellet, bár a korai keresztények is énekekkel dicsérték Istent, ez nem korlátozódott a profi zenészek vezette dicsőítésre. Az összejövetelen „mindegyiküknek” lehetősége volt arra, hogy egy dal éneklését vezesse. Vagyis, Pál szavaival élve, „mindegyikötöknek van zsoltára” az összegyülekezés alkalmával (1Kor 14:26). Még maguk a dalok is hordoztak magukban egyfajta kölcsönösséget. Figyeljük meg Pál buzdítását:

A Krisztus igéje gazdagon lakozzék bennetek, teljes bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást, Szellem adta dallamokkal, énekekkel és dalokkal kedvesen énekeljétek szívetekben Istennek (Kolossé 3:16, Csia)

Szellemi dallamokkal, énekekkel és dalokkal beszéljétek egymásnak, szívetekkel daloljatok és zengjétek az Úrnak (Ef 5:19, Csia)

Itt is látjuk, hogy a korai gyülekezet domináns alkotóeleme volt az „egymásozás”. Az ilyen nyitott feltételek között, a korai keresztények rendszeresen maguk írták a dalaikat, az összejövetelen pedig elénekelték.³

Ugyanígy, ha bármelyikük kapott valamit a Szent Szellemtől, megvolt a szabadsága arra, hogy elmondja vagy átadja ezt a saját egyedi ajándékának megfelelően. „Így egyenként mindnyájan

prófétálhattok, hogy mindenki tanuljon, és mindenki bátorítást kapjon”, mondja Pál (1Kor 14:31, Csia).

Ahogy Pál az 1Korinthus 11-14 fejezeteiben fellebbenti a fátylat az első század gyülekezeti összejöveteleiről, egy olyan összejöveteli alkalom tárul elénk, amin minden egyes tag aktívan vesz részt. Ennek az alkalomnak a fő tulajdonságai a szabadság, a nyitottság és a spontaneitás; a domináns jellemzője az „egymás”; az elsődleges célja pedig a kölcsönös építés.